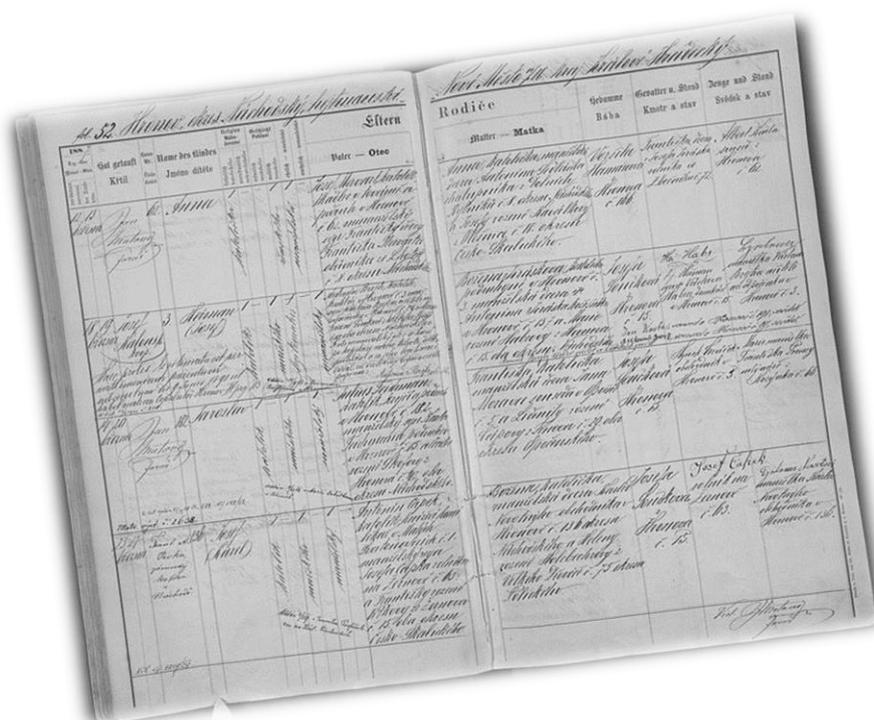

Ministerstvo vnitra ČR
odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy

Analýza výkonu matriční agendy v letech 2014 až 2016

Manažerské shrnutí (z verze k 12. 4. 2018)

Obsah

1. Nespravedlnost současného systému financování matričních úřadů a rozdílnost nákladů na jeden prvozápis v rámci matričních úřadů	1
2. Značný počet matričních úřadů (přebujelost matrik).....	5
3. Normování úkonů matriční agendy.....	8
4. Variantní řešení s uvedením doporučené varianty k realizaci.....	10
5. Počet obcí, u kterých je navrhováno zrušení matričního úřadu.....	11
6. Závěr	12
7. Seznam tabulek	13
8. Seznam grafů.....	13
9. Seznam obrázků	13

Ministerstvo vnitra, odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy realizoval na podzim roku 2017 dotazníkové šetření mapující agendu matričních úřadů, respondenty se staly všechny matriční řady v České republice, celkem 1229. Na základě těchto výsledků vznikla následující analýza a učiněné závěry vycházejí právě z tohoto šetření.

1. Nespravedlnost současného systému financování matričních úřadů a rozdílnost nákladů na jeden prvozápis v rámci matričních úřadů

Z Tabulka 1 vyplývá, že např. v roce 2016 byla pro všechny matričních úřady se správními obvody do 10 000 obyvatel (1 027 matričních úřadů) vyčleněna částka ve výši 313 443 763 Kč. tj. 59,79 % celkové výše příspěvku. Tyto matriční úřady v roce 2016 provedly 36 814 prvozápisů v matričních knihách. Průměrný náklad na jeden prvozápis činil cca 8 514 Kč. Prostým dopočtem poté zjistíme, že v roce 2016 byla pro všechny zbylé matriční úřady se správními obvody nad 10 000 obyvatel (202 matriční úřadů) vyčleněna částka ve výši 210 862 573 Kč. tj. 40,21 % celkové výše příspěvku. Tyto matriční úřady v roce 2016 provedly 187 228 prvozápisů v matričních knihách. Průměrný náklad na jeden prvozápis u těchto matrik činil cca 1 126 Kč.

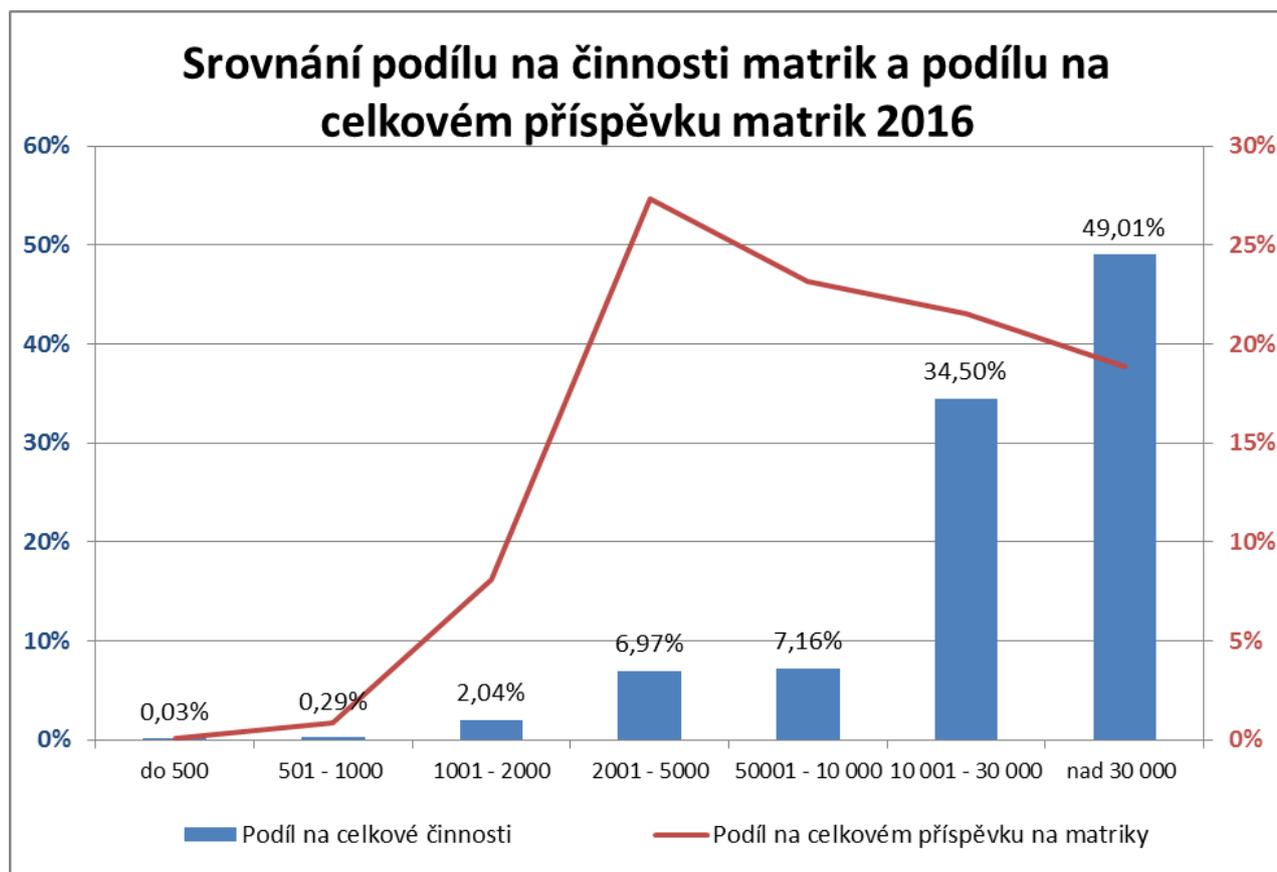
Tabulka 1 Příspěvek matričním úřadům podle počtu obyvatel jejich správního obvodu v letech 2015 - 2016

Velkost správního obvodu	2015						2016					
	Počet matrik v dané kategorii	Celkový počet prvozápisů	Podíl na celkové činnosti	Příspěvek ze SR	Podíl na celkové m příspěvku u na matriky	Průměrná výplata za prvozápis	Počet matrik v dané kategorii	Počet prvozápisů ve SO v roce 2016	Počet prvozápisů v % v roce 2016	Příspěvek ze SR	Podíl na celkovém příspěvku na matriky	Průměrná výplata za prvozápis
do 500 obyvatel	9	68	0,03%	397 507	0,08%	5 846	9	66	0,03%	351 524	0,07%	5 326
501 - 1000 obyvatel	59	626	0,27%	4 654 526	0,89%	7 435	59	654	0,28%	4 603 057	0,88%	7 038
1001 - 2000 obyvatel	283	4 585	1,96%	43 648 809	8,33%	9 520	283	4 734	2,01%	42 648 809	8,12%	9 009
2001 - 5000 obyvatel	468	15 657	6,70%	143 416 601	27,35%	9 160	468	15 964	6,79%	143 709 755	27,36%	9 002
50001 - 10 000 obyvatel	209	16 444	7,04%	121 326 320	23,14%	7 378	209	16 873	7,17%	121 695 502	23,17%	7 212
10 001 - 30 000 obyvatel	156	74 323	31,82 %	110 835 615	21,14%	1 491	156	74 313	31,59%	113 192 053	21,55%	1 523
nad 30 000 obyvatel	45	121 834	52,17 %	100 026 958	19,08%	821	45	122 621	52,13%	99 031 931	18,85%	808
Celkem	1 229	233 537	100%	524 306 336	100%	2 245	1 229	235 225	100%	525 232 631	100%	2 233

Zdroj: Vlastní zpracování

Tyto údaje svědčí o velké vnitřní diferenci mezi prováděnou činností a poskytovanou úhradou ze strany státu pro jednotlivé velikostní skupiny matrik. Tento fakt je zobrazen i níže v **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**, který zobrazuje jednak podíl matrik v daných velikostních kategoriích na celkové činnosti matrik v rámci republiky a také podíl těchto velikostních skupin matrik na příspěvku na přenesenou působnost. Největší disproporce mezi platbou a činností je u matrik ve velikostní kategorii 2 000 – 5 000 obyvatel, které se podílejí na činnosti matrik necelými 7%, ale jsou příjemci více než 27 % objemu celkového příspěvku na matriky. Tato skupina obcí je tedy nejvíce přeplácena na agendě matrik. Naopak 49 % výkonu matriční agendy se odehrává na matrikách v městech nad 30 000 obyvatel, ale ty za to dostávají 18 % celkové objemu finančních prostředků.

Graf 1 Srovnání podílu činnosti matrik a podílu na celkovém příspěvku matrik 2015

Zdroj: Vlastní zpracování

V

Graf 1 pro rok 2016 je srovnáván podíl na činnosti matrik s podílem na celkový příspěvek matrik. Je patrné, že nejvyšší podíl na příspěvku ze státního rozpočtu (červená linie) mají matriční úřady v kategorii 2 001 až 5 000. Naopak nejvyšší podíl na provedených prvozápisech mají matriční úřady kde je počet obyvatel ve správním obvodu nad 30 000 obyvatel. Z

Graf 1 plyne, že obce s nízkým počtem úkonů čerpají v poměru na počet úkonů více peněz ze SR než velké obce (především ORP). Situace jasně ukazuje, že financování podle počtu obyvatel není férové a je nutné finanční prostředky rozdělovat adresně podle počtu úkonů.

Rozdílnost příspěvku na jeden prvozápis v rámci matričních úřadů pro jednotlivé matriční úřady se diametrálně liší. Z níže uvedené

Tabulka 2 je patrné, že nejnižší příspěvek na jeden prvozápis má matriční úřad obec Hořovice 219 Kč, dále pak Stod 249 Kč a Nové Město na Moravě 304 Kč. S příspěvkem do 500 Kč na jeden prvozápis je 13 matričních úřadů. S příspěvkem do 1 000 Kč je to 76 matričních úřadů a s příspěvkem do 2 000 Kč na jeden prvozápis je to 127 matričních úřadů. Příspěvek je z hlediska státního rozpočtu náklad na jeden prvozápis, z hlediska matričních úřadů je to pak příjem.

Tabulka 2 Seznam 10 obcí, jejichž matriční úřady vykazují nejvyšší náklady na jeden prvozápis

Náklady na jeden zápis do matričních knih (tzv. prvozápis) za roky 2014 - 2016						
Název obce	ZUJ	ORP	Kraj	Náklady na 1 prvozápis (průměrná částka v Kč za roky 2014 až 2016)	Celkem prvozápisů za roky 2014 až 2016	Náklady na 1 prvozápis v roce 2016
Hořovice	531189	Hořovice	Středočeský kraj	219	5 911	207
Stod	558389	Stod	Plzeňský kraj	249	2 369	219
Nové Město na Moravě	596230	Nové Město na Moravě	Kraj Vysočina	304	4 238	291
Ivančice	583120	Ivančice	Jihomoravský kraj	352	3 005	350
Kyjov	586 307	Kyjov	Jihomoravský kraj	352	4 922	345
Ústí nad Orlicí	579891	Ústí nad Orlicí	Pardubický kraj	385	5 643	363
Uherské Hradiště	592005	Uherské Hradiště	Zlínský kraj	402	6 512	403
Boskovice	581372	Boskovice	Jihomoravský kraj	409	3 679	396
Benešov	529 303	Benešov	Středočeský kraj	424	5 913	424
Šternberk	505188	Šternberk	Olomoucký kraj	435	4 716	413

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud budeme uvádět matriční úřady s nejvyššími příspěvky (náklady) na jeden prvozápis (

Tabulka 3), pak se jedná o matriční úřad obce Velká Hleďsebe s náklady na jeden prvozápis v průměru za roky 2014 – 2016 ve výši 52 480 Kč a konkrétně v roce 2016 byl 59 378 Kč. Doloplazy s náklady 49 583 Kč a Hostoplice s náklady 48 683 Kč. Matričních úřadů s náklady vyššími než 30 000 Kč na jeden prvozápis je 29, s náklady vyššími

než 20 000 Kč 166 a s náklady vyššími než 10 000 Kč na jeden prvozápis je takovýchto matričních úřadů 675. Nicméně, pokud se podíváme na jednotlivé roky, tak extrémny jsou ještě daleko vyšší, tak např. v roce 2016 stát zaplatil za jeden vykonaný prvozápis v obci Domaželice 113 tis. Kč, v obci Přimda pak 221 tis. Kč. Celkem 18 matrik dostalo v tento rok více než 40 tis. Kč za jeden prvozápis, což je jistě patrné, že tento stav je dlouhodobě neudržitelný.

Tabulka 3 Seznam 10 obcí, jejichž matriční úřady vykazují nejvyšší náklady na jeden prvozápis (z průměru za 3 roky)

Náklady na jeden zápis do matričních knih (tzv. prvozápis) za roky 2014 - 2016						
Název obce	ZUJ	ORP	Kraj	Náklady na 1 prvozápis (průměrná částka v Kč za roky 2014 až 2016)	Celkem prvozápisů za roky 2014 až 2016	Náklady na 1 prvozápis v roce 2016
Velká Hleďsebe	539279	Město Mariánské Lázně	Karlovarský kraj	52 480	27	59 378
Doloplazy	568392	Olomouc	Olomoucký kraj	49 583	8	43 889
Hostomice	567531	Bílina	Ústecký kraj	48 683	12	49 015
Šumvald	505218	Uničov	Olomoucký kraj	45 456	11	23 620
Tupadly	534480	Čáslav	Středočeský kraj	42 944	24	38 252
Pchery	532720	Kladno	Středočeský kraj	42 905	13	37 307
Zborovice	589187	Kroměříž	Zlínský kraj	39 924	15	65 806
Lišany	542016	Rakovník	Středočeský kraj	39 635	5	21 780
Město Touškov	559211	Nýřany	Plzeňský kraj	39 535	40	33 182
Přimda	561151	Tachov	Plzeňský kraj	39 391	17	-

Zdroj: Vlastní zpracování

Níže (Tabulka 4) uvádíme odstupňování rozpětí příspěvku (Kč) na jeden prvozápis v roce 2016 s přiřazením počtu matričních úřadů, které do těchto rozpětí spadají.

Tabulka 4 Průměrný příspěvek na 1 prvozápis v roce 2016

Průměrný příspěvek na 1 prvozápis	Počet matrik
0 - 1 000 Kč	79
1 000 - 2 000	52
2 000 - 5 000	176
5 000 - 10 000	292
10 000 - 15 000	302
15 000 - 20 000	155
20 000 - 40 000	158
nad 40 000 Kč	15
Celkem	1229

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 4 je rozdělena do několika logicky členěných kategorií, kde průměrnému příspěvku na jeden prvozápis odpovídá počet matrik spadajících do této kategorie. Nejméně matrik (15) spadá do kategorie s průměrným příspěvkem nad 40 000 Kč. Tato skupina tvoří pouze 1% ze všech matričních úřadů. Naopak nejvíce matričních úřadů spadá do kategorie s průměrným příspěvkem 5 000 až 10 000 Kč a 10 000 až 15 000 na jeden prvozápis. Tyto dvě skupiny dohromady tvoří 48% matričních úřadů a v podstatě odpovídají skupinám matrik, které jsou nejvíce přefinancované.

2. Značný počet matričních úřadů (přebujelost matrik)

Níže uvedená Tabulka 5 zobrazuje počet pořizovaných prvozápisů ve vztahu k počtu matričních úřadů. Jednotlivé počty prvozápisů v roce 2016. V roce 2016 provedlo do 10 prvozápisů 217 matrik, do 50 prvozápisů 827 matrik, tedy přibližně 65 %. Naopak nad 1000 prvozápisů provedlo 71 matrik.

Tabulka 5 Rozmezí počtu pořizovaných prvozápisů v matričních knihách s přiřazením počtu matričních úřadů v roce 2016

Rozmezí počtu pořizovaných prvozápisů v matričních knihách (od - do) s přiřazením počtu matričních úřadů v roce 2016										
Rozmezí počtu prvozápisů (od - do)	1 až 10 prvozápisů	11 až 20	21 až 30	31 až 50	51 až 100	101 až 200	201 až 500	501 až 1 000	nad 1 000	Celkem
Počet obcí	217	254	176	180	175	77	63	16	71	1229
Procentuální zastoupení obcí	17,66%	20,67%	14,32%	14,65%	14,24%	6,27%	5,13%	1,30%	5,78%	100,00%

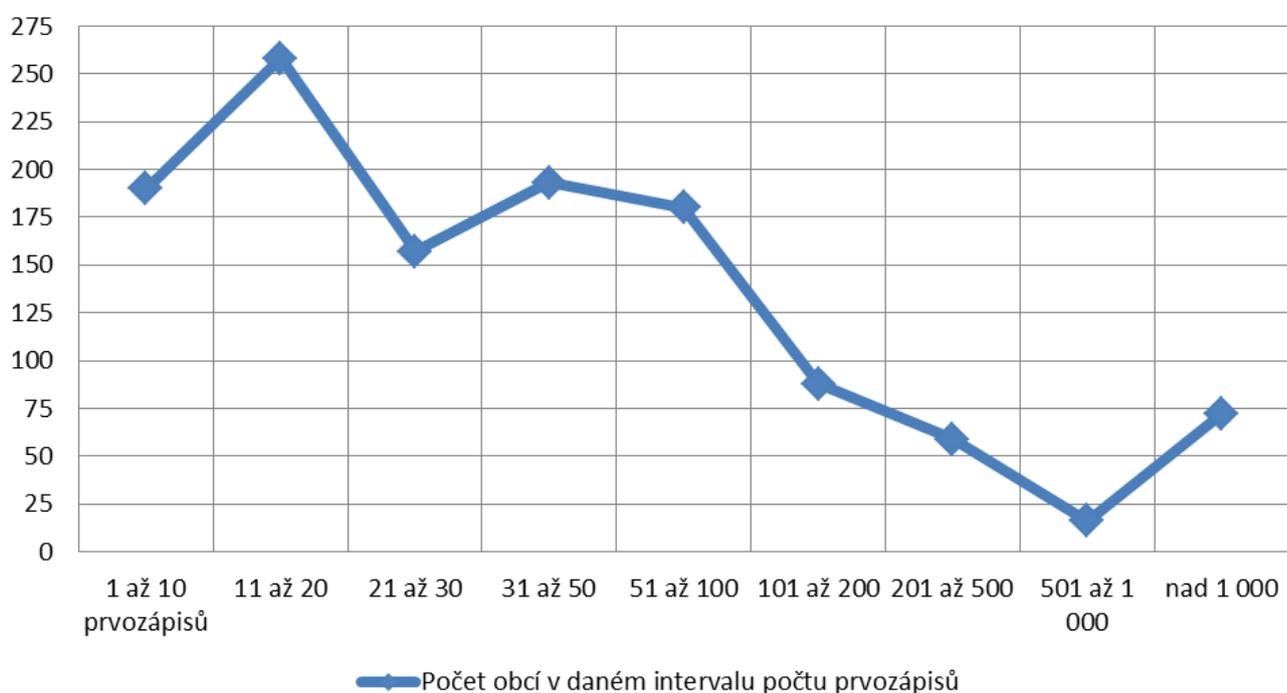
Zdroj: Vlastní zpracování

Dle

Graf 2 nejvyšší procentuální zastoupení (20,67%) z celkového počtu obcí mají obce, které mají počet prvozápisů 11 až 20. Těchto obcí je 254. Naopak nejnižší procentuální zastoupení (1,30%) tvoří obce s počtem prvozápisů 501 až 1000. Do této kategorie spadá 16 obcí. Rozložení obcí v jednotlivých intervalech počtů prvozápisů zobrazuje podrobně následující graf.

Graf 2 Počet obcí v daném intervalu počtu prvozápisů v roce 2016

Počet obcí v daném intervalu počtu prvozápisů v roce 2016

Zdroj: Vlastní zpracování

Sít matričních úřadů je velmi široce dostupná (Tabulka 6). Celkem v 1 230 obcích je matriční úřad, v součtu celá síť obsahuje 1275 matrik¹. V průměru je dostupnost na matriku do 4 minut autem a 5 kilometrů. Dostupnost matrik nebyla zkoumána z hlediska hromadné dopravy. Podobnou dostupnost vykazují už jen obecní úřady se základní působností.

Tabulka 6 Seznam nejhůře dostupných obcí

Obec	ZUJ obec	Čas dojezdu (individuální doprava)	Vzdálenost v km	Sídlo matričního úřadu	index dostupnosti
Město Libavá	500160	34	24,7	Šternberk	49,4364
Strážný	550531	29	25,2	Vimperk	55,8590
Modrava	542148	28	21,9	Kašperské Hory	57,5979
Horní Olešnice	579271	28	21	Trutnov	57,7240
Čilá	540927	26	19,4	Zbiroh	60,5500

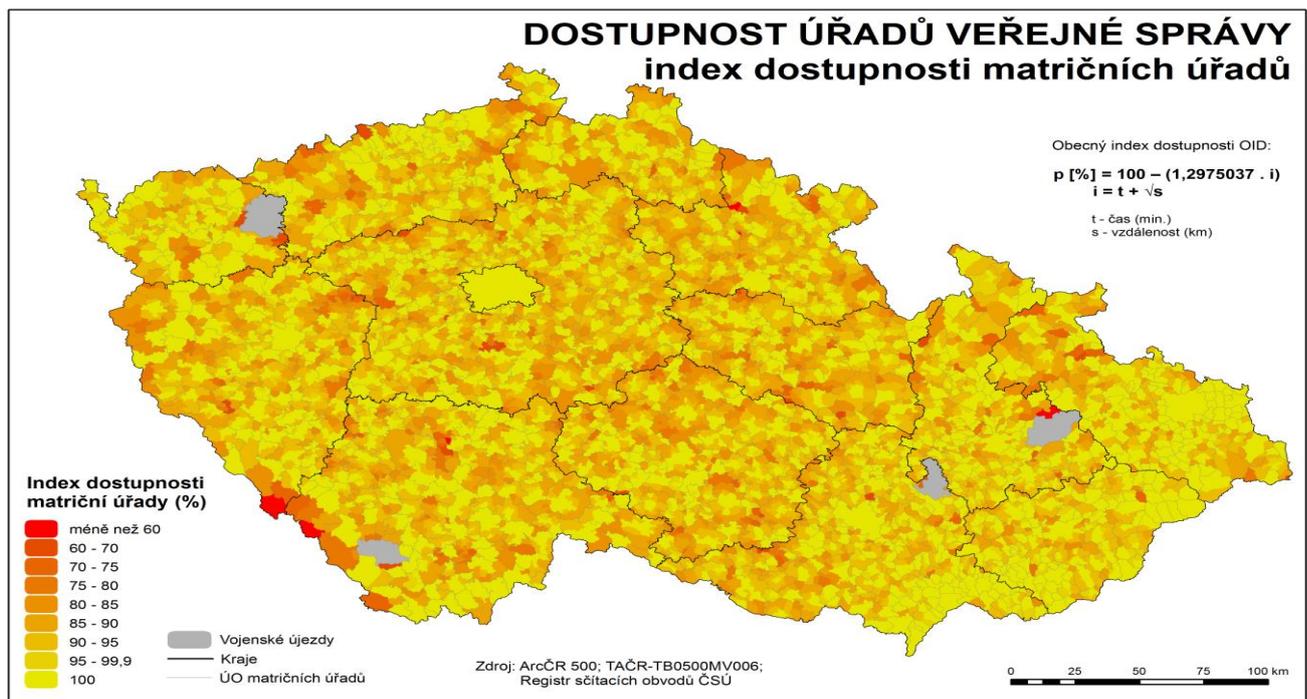
¹ Kromě matrik na obecních úřadech je 22 matričních úřadů je v rámci hl. m. Prahy a 23 v rámci městských částí statutárních měst, 4 pro vojenské újezdy. Oproti stavu v analýze je od 1.1.2017 matriční úřad také v obci Kamenice.

Písařov	540650	25	21,5	Šumperk	61,5461
---------	--------	----	------	---------	---------

Zdroj: Vlastní zpracování

Nivelizace dostupnosti (Obrázek 1) je zde logicky nejvyšší a průměrná i mediánová hodnota obecného indexu dostupnosti, tj. přibližně 91,5 %, respektive 91,9 % (dostupnost do 4 minut a vzdálenost 5 km) je rovněž ze všech sledovaných úřadů nejvyšší. Všechny obce ČR mají časovou dostupnost matričních úřadů nižší než 34 minut.

Obrázek 1 Mapa dostupnosti matričních úřadů

Zdroj: Vlastní zpracování

Matriční úřady představují nejhustší síť orgánů veřejné správy v území (mimo obecní úřady jako takové). Z údajů vyplývá, že síť matričních úřadů je velmi hustá a vzhledem k frekvenci návštěv občanů ji lze považovat za nadstandardní. Nabízí se tedy otázka posouzení potřeby a efektivity nastavení takovéto sítě matričních úřadů. Tato problematika narůstá ještě více ve světle dalších zjištění související s personální kapacitou a počtem provedených úkonů. Otázka případného snížení počtu matrik musí být postavena tak, aby byla zachována jejich dostupnost, ale zároveň dosáhnout vyšší efektivity celé sítě. Je zřejmé, že takovéto posouzení musí proběhnout za aktivní účasti představitelů územní samosprávy.

Parametry dostupnosti matričních úřadů jsou v současné době nadstandardně vysoké, zejména s ohledem na to, jak často ve skutečnosti občan potřebuje návštěvu matriky. Nově navrhovaná lokalizace matričních úřadů vesměs odpovídají převládajícím směrům dojížděky do zaměstnání a do škol, kdy byly správní obvody většinou přiřazeny k obcím III. typu, popř. II. typu a jen minimálně k obcím I. typu (v případech lepší dosažitelnosti). Na nejdlejší vzdálenost se bude stěhovat matriční úřad ve Stádlci, který přejde pod 19 km vzdálený Tábor. Dalších 24 matričních úřadů se pak přesouvá na vzdálenost mezi 15-19 km. Přesuny na takovéto vzdálenosti jsou zcela ojedinělé a 94 % rušených matričních úřadů přejde pod úřady ve vzdálenosti pod 15 km, přičemž průměrnou vzdáleností rušených matrik od nových je 8,5 km. Přestože nebudou matriční úřady v řadě menších obcí, budou stále dostatečně reflektovat každodenní pohyb obyvatel za prací, do škol a za službami a vzhledem k frekvenci

využívání těchto úřadů z pohledu běžného občana nelze v žádném případě hovořit o zásadním vlivu na dostupnost veřejné správy

3. Normování úkonů matriční agendy

Rozdělení příspěvku na přenesenou působnost na matriční agendu by již mělo proběhnout na základě paušální platby vztažené k jednotlivým typům prvozápisů, přičemž platba za jeden prvozápis vychází z následující kalkulace.

Tabulka 7: Varianty výše příspěvku na prvozápis v roce 2019 – výpočet na základě znalosti časové náročnosti vykonávaných agend a počtu prvozápisů

Sledovaná problematika	P.č.	Rok 2016
Celkový počet hodin odvedených při výkonu 11 činností zjišťovaných dotazníkovým šetřením (hod.)	1.	789 152,37
Vyjádření poměru celkové časové náročnosti 11 sledovaných činností k celkovému objemu činností matriční agendy.	2.	50,00%
"Čistý" roční pracovní úvazek vyjádřený v hodinách (hod.) jednoho zaměstnance	3.	1 684,00
Teoretický normovaný počet pracovních úvazků potřebných na zajištění matriční agendy	4. = (1: 3.) x 2	937,2
Celkový počet vykázaných pracovních úvazků vzešlý z dotazníkového šetření	5.	963,00
Roční náklad na 1 pracovní úvazek úředníka konajícího "komplexní výkon matriční agendy obce"	6.	465 000,00 Kč²
Vykázané nemzdové náklady matričních úřadů (materiál, ostatní náklady)	7.	36 244 010 Kč
Počet prvozápisů v roce 2016 u obcí typu I, II a III	8.	235 243

² Referent všeobecné správy vnitřních věcí státu je v 8. platové třídě podle NV č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě. Finanční rozpětí v 8. platové třídě je od 16 000 do 24 120 Kč. V 8. platové třídě 7. platovém stupni (praxe do 15 let) je finanční ohodnocení ve výši 20 010 Kč. (Z 12 platových stupňů uvažován "středový" platový stupeň, tj. stupeň 7). K měsíčnímu průměrnému tarifu 20 010 Kč je nutné připočítat pohyblivou složku platu koeficientem 1,2 (20 010 Kč x 1,2 = 24 012 Kč). Do výpočtu je dále nutné započítat odvody (koeficient 1,34). Výše měsíční superhrubé mzdy je 32 176 Kč (24 012 x 1,34 = 32 176 Kč). Dále je nutné započítat režijní náklady, které souvisejí s řízením, činností a obsluhou úřadu, např. kancelářské potřeby, energie, telefony, pošta, nájemné, pojištění, vzdělávání úředníků, náklady na obslužný personál (koeficient 1,2), tedy výše mzdy po započítání režijních nákladů je 38 611 Kč (32 176 x 1,2). Měsíční náklad na 1 pracovní úvazek, včetně odvodů a režijních nákladů je 38 611 Kč. Roční náklad na 1 pracovní úvazek úředníka konajícího "komplexní výkon matriční agendy obce" je 463 334 Kč (12 x 38 611 Kč). Uvažovaný zaokrouhlený roční náklad na 1 pracovní úvazek je 465 000 Kč. Hodinová sazba práce matričního úředníka vychází na přibližně 287 Kč.

Celkové náklady na 963,00 úvazků (Kč)	9. = (5. x 6.)	447 795 000 Kč
Celkové náklady na matriční úřady	10. = 7. + 9.	484 039 010 Kč
Celkové vykázané inkaso správních poplatků za matriční úkony	11.	51 716 305 Kč
Celkové náklady očištěné o dodatečné příjmy	12. = 10. – 11.	432 322 705 Kč
Náklady na jeden prvozápis	13. = (12. : 8.)	1837,7 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud námi uvažovaný náklad na jeden prvozápis v roce 2016 podrobíme valorizaci stejnými procentuálními nárůsty příspěvku v jednotlivých letech 2017, 2018 a 2019 (

Tabulka 8), poté je žádoucí uvažovat o částce 2 127 Kč jako odpovídajícímu výdaji na jeden prvozápis v roce 2019, což je spojeno s úsporou na matričním příspěvku ve výši cca 150 mil. Kč. Blíže viz tabulka níže.

Tabulka 8 Valorizace příspěvku

Rok	Valorizace příspěvku ve výši	Náklady na jeden prvozápis (Kč)
2016		1 837,7 Kč
2017	5 % oproti roku 2016	1 929,6 Kč
2018	5 % oproti roku 2017	2 026,1 Kč
2019	5 % oproti roku 2018	2 127,4 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro formu uvedme níže i základní makro údaje příjmů a výdajů obcí typu I, II a III v souvislosti s výkonem matriční agendy.

Tabulka 9 Celkové příjmy matričních úřadů v obcích typu I., II. a III.

Příjmy matričních úřadů obcí typu I., II. a III.								
Příspěvek			Poplatky (viz dotazník)			Příjmy celkem		
2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7. = (1. + 4.)	8. = (2. + 5.)	9. = (3. + 6.)
523 606 734	524 115 507	525 232 632	47 013 709	50 962 814	51 716 305	570 620 443	575 078 321	576 948 937

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 10 Celkové výdaje matričních úřadů v obcích typu I., II. a III.

Výdaje matričních úřadů obcí typu I., II. a III. (údaje v Kč)											
Superhrubá mzda			Náklady na materiál			Ostatní zbylé náklady			Výdaje celkem		
2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.=(1.+4.+7.)	11.=(2.+5.+8.)	12.=(3.+5.+9.)
373 076 392	385 493 391	400 726 231	21 773 116	21 192 322	23 901 117	10 959 378	11 967 695	12 342 893	405 808 886	418 653 408	436 970 241

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 11 Celková bilance příjmů a výdajů matričních úřadů v obcích typu I., II. a III.

Porovnání celkových příjmů a výdajů matričních úřadů obcí typu I., II. a III.								
Celkové příjmy			Celkové výdaje			Příjmy - Výdaje		
2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7. =(1.-4.)	8. =(2.-5.)	9. =(3.-6.)
570 702 103	575 201 172	577 099 632	405 808 886	418 653 408	436 970 241	164 893 217	156 547 764	140 129 391

Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedeného je zřejmé, že činnosti spojené s výkonem matriční agendy v části příjmů převyšují výdaje s výkonem matriční agendy spojené. I bez započtení dodatečných příjmů (viz výše poplatky za svatby) dochází k trvalému převisu příjmů nad náklady u matriční agendy jako celku. Tyto údaje dávají oprávnění ke změně celkového objemu prostředků určených, v rámci příspěvku na přenesenou působnost, na matriční agendu. Na základě odpovědí od respondentů vychází přefinancování na více než 150 mil. Kč v letech 2015 a 2016.

4. Variantní řešení s uvedením doporučené varianty k realizaci

Varianta 1: Zachování současného stavu

V rámci příspěvku na přenesenou působnost dochází k rozdělování prostředků na jednotlivé matriky na základě počtu obyvatel v příslušných správních obvodech matrik. Tento princip je dlouhodobě uplatňován, a to napříč jednotlivými působnostmi obcí. Výjimku tvoří agendy vydávání občanských průkazů, jednotných kontaktních míst a veřejného opatrovnictví. Na agendu OSPOD je poskytována účelová dotace ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí.

Na jednotlivé matriky jsou prostředky rozdělovány bez ohledu na skutečný nápor činnost, o vnitřní diferenciaci mezi velikostními skupinami obcí bylo již poukázáno výše. Velké rozdíly ovšem panují také v případě přepočtu celkového objemu prostředků na jednotlivé matriky podle počtu provedených prvozápisů nebo podle počtu úkonů. Obdobné činnosti jsou tak na různých matrikách placeny rozdílnou částkou, která se pohybuje v případě prvozápisů (průměrný počet za roky 2014 až 2016) od 219 Kč do 52 480 Kč.

Je zřejmé, že zachování současného stavu financování matričních úřadů ve vazbě na plnění úkolů Specifického cíle 2.4 – Úprava a optimalizace systému financování přeneseného výkonu státní správy Strategického rámce rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 – 2020 (SR) dále neudržitelné. Současný systém je v rozporu se snahami o postupné zavádění efektivního, adresného a transparentního financování přeneseného výkonu státní správy.

Varianta 2: Zavedení paušální platby v závislosti na četnosti prvozápisů – rozdílná sazba pro každý prvozápis

Vzhledem k tomu, že s každým typem prvozápisu se pojí jiná náročnost, navrhuje se v rámci transparentního financování přenesené působnosti stanovení rozdílné sazby za prvozápis narození. Tento prvozápis je většinou vykonáván v městech, kde se nachází porodnice, tedy zejména města ORP. Na základě této koncentrace dochází

k velké specializaci dotčených pracovníků a je zde možné pozorovat úspory z rozsahu. Naopak zbylé dva prvozápisy jsou již více rozložené mezi různé velikostní typy obcí, není tam tak velká specializace a např. svatby jsou často spojeny s výjezdy mimo úřad na místo svatby. Výše částky pro prvozápis narození a zbylé dva prvozápisy bude předmětem kalkulace.

Doporučenou variantou je **Varianta 2**, tedy zavedení paušální platby v závislosti na četnosti prvozápisů s rozdílnou sazbou pro každý prvozápis, kterému bude předcházet rušení některých matričních úřadů.

5. Počet obcí, u kterých je navrhováno zrušení matričního úřadu

Na základě zjištění učiněných v rámci dotazníkového šetření je navrhováno zrušit matriční úřady, které opakovaně vykazují enormně nízký počet prvozápisů. Za takovýto považujeme (za období let 2014 až 2016) 20 a méně prvozápisů učiněných matričním úřadem v průměru za rok a jsou v obci I. typu. Na základě zjištění v rámci dotazníkového šetření se v této fázi jedná o **445 matričních úřadů**, o nichž je uvažováno na zrušení. Při rozhodování o konečném počtu rušených matričních úřadů byla provedena bližší identifikace těchto 445 matričních úřadů z hlediska dostupnosti další nejbližší matriky vztahu v území apod. Dále bude prověřeno, zda není ve správním obvodu obce s matričním úřadem např. zámek nebo jiné místo preferované k uzavření sňatku nebo hospic či léčebna dlouhodobě nemocných, které by mohly mít vliv na nárůst četnosti prvozápisů. Pro faktickou změnu obvodů matričních úřadů je nutná změna vyhlášky č. 207/2011 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení.

Pro optimalizaci matriční sítě byly dodrženy následující principy:

- Zachovány matriky na obcích ORP a POU bez ohledu na počty prvozápisů;
- v případě, kdy došlo ke zrušení matričního úřadu, byl pod jiný matriční úřad zařazen celý správní obvod zrušeného matričního úřadu, tj. nedošlo k situaci, kdy jedna část obcí byla přeřazena pod jiný nový matriční úřad, než další část obcí;
- nepřekračování hranice správních obvodů obcí s rozšířenou působností;
- nepřekračování hranice správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem;
- zvážení existujících dojížděkových vazeb;
- pakliže silniční vzdálenost z obce na nový matriční úřad narostla na více než 20 km, byla zvážena možnost zachování „spádového“ matričního úřadu pro více správních obvodů rušených matričních úřadů
 - na základě tohoto principu ponechány matriky v Zbraslavicích, Svatce a Bítově

Tabulka 13 Stav v oblasti matričních úřadů po změně

Kraj	Počet rušených matrik v kraji	Počet obcí ve správních obvodech rušených matrik
Středočeský	67	198
Jihomoravský	55	137
Jihočeský	47	162
Olomoucký	45	130
Vysočina	45	170
Zlínský	38	86
Plzeňský	32	103

Moravskoslezský	30	48
Ústecký	26	62
Pardubický	16	63
Královéhradecký	17	63
Karlovarský	16	33
Liberecký	11	25
Celkem	445	1 280

Z hlediska počtu nově přiřazených matričních obvodů budou posíleny matriční úřady v Rakovníku a Prostějově, na které se nově napojí sedm dalších současných správních obvodů. Šest obvodů se nově připojí k matričním úřadům v Kaplici a pět jich bude přiřazeno do správního obvodu Hranic (okr. Přerov). Konkrétní situace nově vytvořených matričních obvodů v jednotlivých krajích.

6. Závěr

Na základě provedené analýzy činnosti matričních úřadů v České republice, do které bylo zapojeno všech 1229 matrik³, lze doporučit následující dva klíčové závěry.

1. Vzhledem k tomu, že působnost matričních úřadů je dlouhodobě celorepublikově přefinancována přibližně o 150 mil. Kč, přefinancovány jsou nejvíce matriky v obcích s počtem obyvatel 2 – 5 tis., navrhuje se změnit způsob financování, opustit současný model rozdělování prostředků vycházející z počtu obyvatel ve správním obvodu, a nastavit nový model vycházející z paušální platby vztažené k provedeným prvozápisům. Prvozápisy jsou nejdůležitějšími úkony matrik a řada dalších činností se od nich odvíjí, proto finanční částka nezahrnuje pouze čas a materiál potřebný k provedení jednoho prvozápisu (to by částka byla pod 287 Kč při maximálně hodině práce na prvozápisu), ale zahrnuje pokrytí nákladů na činnosti doprovodné s prvozápisem (např. dojezd na místo svatby), ale i další činnosti, které matriční úřady vykonávají (např. vytváření duplikátů, určování otcovství apod.). Paušálním financováním dojde k odstranění neoprávněných rozdílů mezi výší příspěvků za stejný úkon prováděný různými matričními úřady. Nově budou matriky financovány na základě skutečně odvedené práce. Data pro financování jednotlivých obcí o počtu prvozápisů budou vycházet z dat ČSÚ vždy rok zpětně oproti roku, ve kterém se příspěvek počítá. Oproti současnému stavu dojde k úspoře příspěvku na přenesenou působnost v rámci matriční agendy ve výši přibližně 150 mil. Kč. Tyto prostředky budou přeskupeny na jiné působnosti v rámci příspěvku a to na posílení ORP v rámci agendy územního plánování, kterou od roku 2018 dělají pro obce v celém správním obvodu.
2. Optimalizace sítě matričních úřadů. Navrhuje se zrušení matričních úřadů, které vykonaly průměrně méně než 20 prvozápisů ročně, a to v období let 2014 až 2016. Celkem se tak jedná o úbytek 445 matričních úřadů. Zachovány budou bez výjimky matriky na obcích druhého v dalších 15 případech bylo přistoupeno k výjimkám ze stanovených kritérií a to zejména z důvodu zajištění dostupnosti v odlehlých oblastech.

³ Nebyla zahrnutapouze matrika v obci Kamenice (Středočeský kraj), která vznikla k 1. 1. 2017 a tudíž neměla k dispozici relevantní data.

7. Seznam tabulek

Tabulka 1 Příspěvek matričním úřadům podle počtu obyvatel jejich správního obvodu v letech 2015 - 2016	1
Tabulka 2 Seznam 10 obcí, jejichž matriční úřady vykazují nejvyšší náklady na jeden prvozápis.....	3
Tabulka 3 Seznam 10 obcí, jejichž matriční úřady vykazují nejvyšší náklady na jeden prvozápis.....	4
Tabulka 4 Průměrný příspěvek na 1 prvozápis v roce 2016	4
Tabulka 5 Rozmezí počtu pořízených prvozápisů v matričních knihách s přiřazením počtu matričních úřadů v roce 2016.....	5
Tabulka 6 Seznam nejhůře dostupných obcí.....	6
Tabulka 7 Varianty výše příspěvku na prvozápis v roce 2019 – výpočet na základě znalosti výše příspěvku a počtu prvozápisů	Chyba! Záložka není definována.
Tabulka 8: Varianty výše příspěvku na prvozápis v roce 2019 – výpočet na základě znalosti časové náročnosti vykonávaných agend a počtu prvozápisů.....	8
Tabulka 9 Valorizace příspěvku	9
Tabulka 10 Celkové příjmy matričních úřadů v obcích typu I., II. a III.....	9
Tabulka 11 Celkové výdaje matričních úřadů v obcích typu I., II. a III.....	9
Tabulka 12 Celková bilance příjmů a výdajů matričních úřadů v obcích typu I., II. a III.....	10

8. Seznam grafů

Graf 1 Srovnání podílu činnosti matrik a podílu na celkovém příspěvku matrik 2015.....	2
Graf 2 Počet obcí v daném intervalu počtu prvozápisů v roce 2016.....	6

9. Seznam obrázků

Obrázek 1 Mapa dostupnosti matričních úřadů.....	7
--	---